

Huvudman

Stiftelsen Äventyret, org. nr. 802426-2159
styrelsen@aventuret.net

Ärendet

Tillsyn av Grdndskolan Äventyret i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Äventyret att senast **fredag den 14 juni 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande legitimerade och behöriga lärare och extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Äventyret inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Äventyret ska vidta följande åtgärder

Legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för vilka lärare som ansvarar för undervisningen i samtliga ämnen och årskurser, anställningsavtal samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, inkom med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Inkom även med underlag som

styrker deras erfarenhet och utbildningsbakgrund. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att huvudmannen vid minst ett tillfälle innan den 14 juni 2024 informerar samtliga lärare på skolan om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska då även informera om skyldigheten att anmäla till skolans rektor om det kan befaras att en elev inte kommer att nå betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. Se till att åtgärdsprogram innehåller uppgifter om när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Huvudmannen ska i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ge in de åtgärdsprogram som upprättats under perioden den 6 mars 2024 – 14 juni 2024. (3 kap. 9 § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Stiftelsen Äventyret en anmärkning avseende brist rörande utredning av elevers ordningsstörande beteende. Stiftelsen Äventyret ska senast den 14 juni 2024 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmälan om kränkande behandling, ordningsregler, tillgång till elevhälsa och tillgång till ändamålsenliga lokaler.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2023:8606) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys höstterminen 2023 inlett en tillsyn av Grundskolan Äventyret i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Grundskolan Äventyret följer gällande bestämmelser om legitimerade och behöriga lärare, extra anpassningar och särskilt stöd, anmälan om kränkande behandling, utredning av elevers ordningsstörande beteende, ordningsregler, tillgång till elevhälsa och tillgång till ändamålsenliga lokaler.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 11-12 december och 19 december 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, lärarlistor och anställningsavtal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skriftlig information från huvudmannen framgår att det finns sju lärare på skolan som saknar lärarlegitimation. Det framgår även att en av dessa lärare bedriver högskolestudier och ska ansöka om lärarlegitimation när hen slutfört utbildningen. Vidare framgår att det i årskurs 2 saknas behöriga lärare i samtliga ämnen förutom för ämnena idrott- och hälsa och musik, i årskurs 4 och 5 saknas det behörig lärare i engelska, i årskurs 6 saknas behöriga lärare i ämnena hem- och konsumentkunskap, slöjd och bild och i årskurs 7-9 saknas behöriga lärare i ämnena kemi, fysik, teknik, matematik, spanska, hem- och konsumentkunskap, slöjd och bild. Av inkomna annonser framgår att huvudmannen sedan februari 2023 har annonserat efter lärare i årskurs 1-3, lärare i årskurs 4-5 och lärare i musik årskurs 1-9. Huvudmannen har även annonserat efter personal inom förskoleklass, fritidshemmet och specialpedagog. Av annonser hos Arbetsförmedlingen framgår att huvudmannen under januari och februari 2024 har annonserat efter lärare i spanska i årskurs 7-9, hem- och konsumentkunskap, bild och textilslöjd. Huvudmannen har inte annonse-

rat för behöriga lärare i ämnena engelska i årskurs 4 och 5, kemi, fysik, teknik, matematik i årskurs 7-9 och trä- och metallslöjd sedan februari 2023 fram till dagens datum.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Grundskolan Äventyret när det gäller att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Av utredningen framgår att olegitimerade lärare undervisar i ämnena engelska i årskurs 4 och 5, kemi, fysik, teknik, matematik i årskurs 7-9 och trä- och metallslöjd utan att huvudmannen har sökt efter en legitimerad och behörig lärare i dessa ämnen. Av skollagen följer att endast en lärare som har legitimation och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om en sådan lärare inte finns att tillgå får en annan lärare bedriva undervisningen under högst ett år. Det innebär att huvudmannen minst en gång per år måste försöka att anställa en legitimerad och behörig lärare i dessa ämnen. Så har inte skett för undervisningen i dessa ämnen, vilket är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att det finns elever som trots att lärare ger extra anpassningar i den ordinarie undervisningen inte uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. En lärare uppger att

det finns en elev i årskurs 8 som har behov av särskilt stöd men som inte är anmäld till rektor. I intervjun med rektorn bekräftas att eleven inte har anmälts till rektorn. Vidare framgår av intervju med lärare att det finns ytterligare två elever på skolan som lärare anser har behov av särskilt stöd men som inte har åtgärdsprogram. Lärarna uppger att dessa elever inte når målen i samtliga ämnen trots extra anpassningar. Enligt lärarna har dessa elever tidigare haft åtgärdsprogram som har avslutats. Rektor bekräftar via kompletterande mejl att elevernas åtgärdsprogram har avslutats men uppger att elevernas extra anpassningar är tillräckliga för att eleverna ska nå målen i samtliga ämnen. Rektor uppger vidare i intervju att hon är osäker på om alla lärare känner till att de ska anmäla till rektor om en elev befars att inte nå målen trots extra anpassningar. Rektor säger även att det kan vara lite olika om lärare gör det eller inte.

Av Skolinspektionens granskning av skolans sju åtgärdsprogram framgår elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det framgår även att eleven och elevens vårdnadshavare har getts möjlighet att delta när åtgärdsprogrammen utarbetats samt att beslutet om åtgärdsprogram går att överklaga. Åtgärdsprogrammen är beslutade av rektor. I samtliga åtgärdsprogram saknas datum och uppgift om ansvarig person för uppföljning och utvärdering samt när uppföljning och utvärdering ska ske.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befars att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Visserligen framgår det att lärarna arbetar med extra anpassningar för de elever som riskerar att inte uppnå betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Det framgår dock av utredningen att samtliga elever som trots extra anpassningar fortfarande riskerar att inte uppnå betygskriterierna inte anmäls till rektorn för en utredning om särskilt stöd. Om personal inte anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd finns det en risk att rektorn inte får kännedom om elevens stödbehov. Det finns då även en risk att rektorn inte startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Om en elevs behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av, och rätt till enligt skollagen. Att lärare inte anmäler samtliga elever som kan vara i behov av särskilt stöd till rektorn är en brist.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans utformning av åtgärdsprogram då utvärderingsdatum, uppföljningsdatum samt uppgift om ansvarig person för uppföljning och utvärdering saknas i skolans åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Äventyrets verksamhet vid Grundskolan Äventyret uppfyller inte författningarnas krav vad gäller legitimerade och behöriga lärare och extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Äventyret att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att det finns ett flertal elever på skolan som upprepat stör ordningen. Elever på låg- och mellanstadiet uppger i intervju att det kan vara stökigt på lektionerna och att alla lärare inte säger till när det är det. En elev uppger att det i årskurs 4 går att koncentrera sig på en lektion om dagen. En elev uppger att det i årskurs 5 ofta är stökigt och att lärarna inte säger till. Elever i årskurs 6 uppger att det är stökigt någon gång per dag. Flera elever uppger att det brukar vara samma elever som är stökiga.

Eleverna på högstadiet uppger att det kan vara stökigt på en del lektioner och att det i vissa ämnen alltid är stökigt. En elev säger att elever kan prata bort en hel

lektion utan att lärarna säger till. Flera elever säger att det sällan blir några konsekvenser för eleverna som är stör.

Lärarna på lågstadiet uppger i intervju att det i årskurs 2 och 3 finns flera elever som upprepat stör ordningen. En lärare uppger att det i årskurs 2 finns en elev vars ordningsstörande beteende inte har utretts, trots att eleven enligt läraren behöver utredas för upprepat ordningsstörande beteende. Lärarna vet inte om det har startats utredningar gällande övriga elevers ordningsstörande beteende.

Lärarna på mellan- och högstadiet uppger att det finns elever som upprepat stör ordningen i årskurs 6 och 8. Lärarna berättar att rektorn har kännedom om att elever i årskurs 8 upprepat stör ordningen men dessa elevers ordningsstörande beteende har inte utretts.

Rektorn uppger i intervju att de utreder elever som upprepat stör ordningen på skolan eller i klassrummet och att det finns en handlingsplan för det. Om en elev upprepat stör ordningen sker enligt rektorn möten med elev, mentor och vårdnadshavare. Det brukar enligt rektorn löpande pågå en utredning om sociala svårigheter eller svårigheter kopplade till kunskapsutvecklingen.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Stiftelsen Äventyrets verksamhet vid Grundskolan Äventyret har brister i arbetet med att utreda elevers ordningsstörande beteende. Rektorn uppger visserligen att skolan utreder elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen på skolan. Av intervjuer med lärare framgår dock att det finns elever som vid upprepade tillfällen stör ordningen utan att rektorn sett till att saken utreds. Av skollagen framgår att rektor ska se till att elever som upprepat har ordningsstörande beteende ska utredas. Att det finns elever som upprepat stört ordningen som inte har utretts, utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Stiftelsen

Äventyret verksamhet vid Grundskolan Äventyret uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utredning av elevers ordningsstörande beteende. Utredningen visar att rektorn utreder elevers ordningsstörande beteende men att det finns elever vars ordningsstörande beteende inte har utretts, trots att lärare anser att det finns behov av det. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Stiftelsen Äventyret en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever framkommer att kränkningar sker mellan elever på skolan. Eleverna på lågstadiet uppger bland annat att det händer att elever säger kränkande ord till varandra. Några elever uppger att äldre elever på skolan ibland skjuter bollar och kastar snöbollar på yngre elever. Eleverna uppger att lärare inte alltid säger till elever som kastar snöbollar på andra elever och när lärare säger till så lyssnar inte eleverna. Flera elever på mellanstadiet uppger att det finns elever på skolan som är utsatta för mobbning. Elever på mellan- och högstadiet uppger att lärare hotar med exempelvis hemringning, men att de sällan inträffar.

Lärarna uppger i intervju att de anmäler kränkande behandling och att det är personalen som anmäler en kränkning som även utreder kränkningen. Lärarna uppger att de har en gemensam syn på vad som är kränkande behandling. Rektorn uppger i intervju att hennes uppfattning är att lärarna anmäler alla kränkningar. Rektorn uppger även att anmälan om kränkande behandling alltid skickas till huvudmannen samma dag som anmälan gjorts.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stiftelsen Äventyret inte brutit mot bestämmelserna när det gäller anmälan om kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns ordningsregler på skolan. Av intervju med lärare framgår att ordningsreglerna har utarbetats tillsammans med eleverna och att ordningsreglerna utvärderas i slutet av varje läsår.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolan har tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog. Vid tiden för Skolinspektionens besök på skolan fanns inte tillgång till specialpedagog. Rektorn uppgav att tidigare specialpedagog avslutat sin tjänst i månadsskiftet oktober/november 2023. En ny specialpedagog anställdes och påbörjade sin tjänst den 8 januari 2024. Huvudmannen har inkommit med anställningsavtal för specialpedagogen.

Rättslig reglering

För eleverna i förskoleklassen och grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till ändamålsenliga lokaler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid Skolinspektionens besök på skolan framkom att undervisningen i idrott- och hälsa sker i ett klassrum som kallas för "rörelserummet". Elever uppger i intervju att undervisningen i idrott- och hälsa sker i "rörelserummet" och utomhus. Majoriteten av eleverna uppger att de inte har haft undervisning i idrott- och hälsa i lokaler utanför skolan under det senaste läsåret, med undantag för undervisning i simning. Lärare uppger i intervju att undervisningen i idrott- och hälsa sker i "rörelserummet" eller utomhus. Vid något tillfälle har undervisning även skett på "klättercentrum". Rektor uppger vid intervju att eleverna även åker till en annan idrottshall för undervisning i de moment som inte kan genomföras i "rörelserummet". Det gäller enligt rektorn moment med redskap. Rektor uppger även att en ny idrottssal ska byggas på skolan och där kommer samtliga moment att kunna genomföras. Undervisande lärare i idrott- och hälsa uppger att allt inom det centrala innehållet kan behandlas i "rörelserummet" och genom undervisningen utomhus.

Rättslig reglering

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stiftelsen Äventyret inte brutit mot bestämmelserna när det gäller lokaler. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Otto Swedrup.

Utredaren Clara Sjösten har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Sara Angeria medverkat.